

**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ**

Калініна Л. М.

Робоча програма дисципліни
МОДЕЛЮВАННЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ
В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

для здобувачів вищої освіти

Ступінь «Доктор філософії»
Спеціальність 014 Середня освіта

Київ – 2024

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

Директор Інституту педагогіки НАПН
України

Олег ГОПУЗОВ

від "29" серпня 2024 р.

«ПОГОДЖЕНО»

Заступник директора з наукової роботи
Інституту педагогіки НАПН України

Микола ГОЛОВКО

від "29" серпня 2024 р.

МОДЕЛЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліни для здобувачів вищої освіти

ступінь «Доктор філософії»

спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

КИЇВ-2024

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Завідувач аспірантури та докторантури

 М.О. Павельчук

УДК 378.07:373.316,33+37.01/.06:005.5 (0.034.2)

Моделювання освітнього простору в закладі освіти. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями). 25 с.

Автор:

Калініна Людмила Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, учений секретар Інституту педагогіки НАПН України.

Рецензенти:

Паращенко Людмила Іванівна, докторка наук з державного управління, професор, директорка Київського ліцею бізнесу.

Лісова Наталія Іванівна, докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України.

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України.

Протокол № 9 від «29» серпня 2024 р.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2024 рік
© Калініна Людмила Миколаївна, 2024 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 1	Галузь знань: <u>01 – «Освіта/Педагогіка»</u>	Дисципліна за вибором
Загальна кількість годин – 30		
Модулів – 2	Спеціальність <u>014 «Середня освіта»</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів –2		2-й
		Семестр
		3-й
		Лекції
Індивідуальне заняття не передбачено	Освітній ступінь: <u>Доктор філософії</u>	4 год.
		Семінарські
		6 год.
		Практичні
		0 год.
		Самостійна робота
		20 год.
		Вид контролю: залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:1,5.

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти» – формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії методологічної, інтегральної, цифрової та професійної видів інформаційної компетентностей, необхідних для здійснення ефективної діяльності у сфері освіти, практичних навичок розробки й впровадження змін в управління освітою в умовах глобальних викликів.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері освіти, застосовувати методологію наукової й педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне й практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність самостійно здобувати нові знання в галузі освіти, теорії та методики навчання.

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 3. Здатність мислити аналітично й критично у процесі науково-дослідної діяльності.

ЗК 6. Здатність організовувати продуктивну усну та письмову комунікацію в освітній, науковій, управлінській діяльності, зокрема у міжнародному середовищі.

ЗК 8. Здатність розв'язувати дослідницькі проблеми із дотриманням принципів професійної етики й академічної доброчесності.

Фахові (професійні) компетентності (ФК):

ФК 4. Здатність здійснювати та організовувати проєктну діяльність в конкретній предметній освітній галузі.

ФК 5. Здатність до організації партнерської (суб'єкт-суб'єктної) взаємодії в науково-дослідній діяльності та освітньому процесі.

ФК 7. Здатність використовувати спеціалізовані уміння та навички розв'язання проблем для виконання кваліфікаційної праці (дисертації) та презентації результатів власних наукових досліджень.

ФК 8. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище.

1.7. Програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності	Знання	Уміння й навички
ПРН			
ПРН 1	ЗК 1. Здатність самостійно здобувати нові знання в галузі освіти, теорії та методики навчання.	- знання про різні типи джерел інформації та способи роботи з ними; - знання про сучасні технології пошуку, аналізу та інтерпретації професійно значущої інформації; - знання про методи й інструменти оброблення та аналізу інформації.	- уміння працювати з джерелами різних типів; - уміння здійснювати пошук, оброблення й аналіз професійно значущої інформації; - уміння застосовувати методи та інструменти для оброблення та аналізу професійно значущої інформації.
ПРН 2	ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	- знання про сучасні світові й вітчизняні освітньо-наукові тренди, освітні практики; - освітньо-предметні знання (за предметними спеціальностями) відповідно до сучасного стану розвитку відповідної галузі та методики її реалізації; - знання про креативне мислення, інноваційну науково-дослідну діяльність в галузі освіти та	- уміння постійно оновлювати знання в галузі освіти та наук про освіту; - уміння визначати актуальні проблеми освітньо-предметної галузі, методики навчання як педагогічної науки й пропонувати механізми їх вирішення; - уміння застосовувати методики генерування ідей, управлінських рішень; - уміння приймати ефективні рішення під час здійснення науково-дослідної й

		методи її активізації;	професійно-педагогічної діяльності;
ПРН 3	ЗК 3. Здатність мислити аналітично й критично у процесі науково-дослідної діяльності.	- знання про особливості здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти; - знання про стратегії застосування аналітичного, критичного мислення;	- уміння здійснювати аналітичну діяльність у процесі науково-дослідної роботи й критично оцінювати її результативність; - уміння опрацьовувати й аналізувати джерела, застосовуючи стратегії аналітичного й критичного мислення; - уміння здійснювати аналітичну діяльність під час реалізації освітнього процесу й критично оцінювати його результативність.
ПРН 6	ЗК 6. Здатність організовувати продуктивну усну та письмову комунікацію в освітній, науковій та управлінській діяльності, зокрема у міжнародному середовищі.	- знання про комунікацію в освітній, науковій, управлінській діяльності, міжособистісну і педагогічну взаємодію;	- уміння організовувати процес комунікації в освітньому процесі, науковій та управлінській діяльності на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії; - уміння здійснювати педагогічну взаємодію між суб'єктами освітнього процесу, наукової діяльності й управління.
ПРН 8	ЗК 8. Здатність розв'язувати дослідницькі проблеми із дотриманням принципів професійної етики й академічної доброчесності.	- знання основ етики організації й здійснення науково-дослідної діяльності, освітнього процесу; - знання принципів професійної етики, академічної доброчесності.	- уміння організовувати й здійснювати наукову діяльність, освітній процес із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; - уміння стимулювати здобувачів освіти щодо дотримання норм професійної етики, академічної доброчесності.
ПРН 13	ФК 4. Здатність здійснювати та організовувати проєктну діяльність в конкретній предметній освітній галузі.	- знання про проєктну діяльність в освітньому процесі, основні етапи й принципи її організації; - знання про проєктні вміння здобувачів освіти; - знання про компоненти освітнього середовища, вимоги щодо його наповнення; - знання про освітній і розвивальний потенціал освітньої галузі, навчальної	- уміння здійснювати проєктну діяльність в конкретній предметній освітній галузі; - уміння організовувати проєктну діяльність здобувачів освіти й здійснювати ефективне управління нею; - уміння проєктувати освітнє середовище закладу освіти з урахуванням особистісних потреб здобувачів.

		дисципліни, предмета, інтегрованого курсу (за предметною спеціальністю); - знання про розподіл ролей учасників проектної групи; - знання особливостей управління проектною діяльністю;	
ПРН 14	ФК 5. Здатність організації партнерської (суб'єкт-суб'єктної) взаємодії в науково-дослідній діяльності та освітньому процесі.	- знання принципів партнерської взаємодії в науковій діяльності й освітньому процесі; - знання особливостей, етапів формування суб'єкт-суб'єктних відносин; - знання основних форм конструктивної взаємодії між дослідниками, учасниками освітнього процесу.	- уміння застосовувати механізми реалізації партнерської взаємодії між дослідниками, учасниками освітнього процесу, представниками громадських організацій; - уміння координувати й стимулювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію.
ПРН 16	ФК 7. Здатність використовувати спеціалізовані уміння та навички розв'язання проблем для виконання кваліфікаційної праці (дисертації) та презентації результатів власних наукових досліджень.	- знання психолого-педагогічних засад здійснення науково-дослідної діяльності; - знання про методики та технології аналізу предметної галузі з метою визначення проблем і розроблення механізмів їх розв'язання; - знання вимог до публікацій на здобуття наукового ступеня; - знання вимог до кваліфікаційної праці (дисертації), її структури, технології виконання, презентації отриманих наукових результатів;	- уміння визначати наукові проблеми в обраній освітньо предметній галузі; - уміння планувати етапи наукового дослідження; - уміння добирати оптимальний методологічний інструментарій, застосовувати методи педагогічного і міждисциплінарного дослідження; - уміння оформлювати результати дослідження в наукові публікації й супроводжувати їх подання до фахових видань, зокрема, тих, що входять до провідних міжнародних науко метричних баз; - уміння оформлювати кваліфікаційну працю (дисертацію) згідно з вимогами; - уміння презентувати ключові результати наукового дослідження.

ПРН 17	ФК 8. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище.	- знання ознак безпечного освітнього середовища; - знання особливостей формування й функціонування безпечного освітнього середовища з конкретних предметно освітніх галузей.	- уміння організовувати безпечне освітнє середовище; - уміння дотримуватися принципів безпечного освітнього середовища й правил підтримання фізичного, психологічного здоров'я здобувачів вищої освіти під час розроблення й реалізації методичних систем з урахуванням особливостей предметно освітніх галузей.
---------------	--	---	---

У *результаті* вивчення дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти» здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен:

знати:

- методологічні, філософські, законодавчо-інформаційні засади моделювання й феномена «освітній простір»;
- відмінності у сутності базових і похідних понять з проблематики курсу;
- види, класифікації, характеристики моделей, середовищ і просторів у сфері освіти;
- розповсюджені й нові підходи до аналізу середовища освітніх організацій, методів визначення конкурентоспроможності, методи аналізу й прогнозування розвитку організацій в взаємозв'язку з зовнішнім середовищем;
- сутність, технології й механізми побудови, створення моделей середовищ у сфері освіти й освітніх організацій.

набути вміти:

- здійснювати критичний аналіз доробку ефективних практик освітнього простору й середовищ у сфері освіти;
- довести необхідність розвитку у керівників стратегічного мислення;
- аналізувати освітні, управлінські ситуації, виявляти й ідентифікувати управлінсько-економічні проблеми в процесі проектування та моделювання середовищ;
- проектувати управлінську діяльність і передбачати її наслідки;
- створювати тимчасові творчі, проектні групи і працювати в команді;
- розробляти критерії оцінювання функціонування й розвитку освітнього простору, середовищ у освіті;
- розробляти і впроваджувати в практику управління освітою науково обґрунтовані моделі розвитку шкіл у тринарній системі з середовищем і простором;
- застосовувати методи аналізу середовища освітньої організації та прогнозування змін за умов розвитку цифрового суспільства й глобальних викликів;
- запропонувати підходи до раціонального ресурсного забезпечення освітнього простору й середовища;
- використовувати SWOT-аналіз під час моделювання, Step-аналіз факторів зовнішнього середовища, матрицю аналізу можливостей і перешкод під час моделювання та аналізу функціонування й розвитку освітнього простору, різних видів середовищ;
- використовувати інформаційні ресурси, платформи, сервіси, управлінські інформаційні системи й інформаційні інструменти в процесі моделювання.

Програма навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти» складається з двох модулів. На опрацювання навчальної дисципліни відводиться 30 годин / 1 кредит за ЕКТС.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви структурних компонентів (модулів) і тем	Кількість відведених годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
<i>Змістовий модуль 1.</i> Методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір».	16	2	4	0	10
<i>Змістовий модуль 2.</i> Теоретико-практичні засади моделювання освітнього простору.	14	2	2	0	10
Всього годин	30	4	6	0	20

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Філософський дискурс освітнього простору й методологічні підходи до пізнання та дослідження його специфіки	2
2.	Загальнонаукові підходи до моделювання простору в сфері освіти на засадах інтеграції здобутків різних галузей науки	2
	Разом	4

Лекція 1. Філософський дискурс освітнього простору й методологічні підходи до пізнання, дослідження його специфіки.

1. Філософський контекст феномену простору в ракурсі відносності часу.
2. Сутність і специфіка освітнього простору у бінарній системі з середовищем у сфері освіти.
3. Види простору, наукові основи їх класифікації в сфері освіти.
4. Безпечне освітнє середовище й умови його створення в закладах освіти.
5. Інклюзивне освітнє середовище для спільного навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб і можливостей.

Лекція 2. Загальнонаукові підходи до моделювання простору в сфері освіти на засадах інтеграції здобутків різних галузей науки.

1. Моделювання як науковий феномен, метод дослідження освітнього простору та процес.
2. Види, класифікації та характеристики моделей, середовищ і просторів у сфері освіти їх інтеграції в міжнародний освітній, науковий простори.
3. Місце людини у загальному об'єктному просторі, глобальному освітньому просторі, соціокультурному й соціотехнологічному видах просторів як відкритих системах.
4. Підходи до аналізу освітнього простору, середовища освітніх організацій, вибору методів визначення її конкурентоспроможності, методів аналізу й прогнозування їх розвитку.
5. Критерії оцінювання ефективності функціонування, інноваційного розвитку освітнього простору й середовища.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	Загальнонаукові підходи – дослідження освітнього простору як феномену цифрової епохи.	2
2.	Освітній простір: сутність, структура й специфіка в цифровій епосі.	2
3.	Практичний дискурс бінарної системи «освітній простір – освітнє середовище» на засадах людиноцентристської партнерської взаємодії.	2
	Разом	6

Змістовий модуль 1. Методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір».

Семінарське заняття № 1. *Загальнонаукові підходи – дослідження освітнього простору як феномену цифрової епохи.*

Семінарське заняття № 1.

ПЛАН

«Наука пізнає не сутності, а феномени»

О. Конт

1. Простір як загальнонауковий феномен і об'єкт пізнання, вивчення й моделювання.
2. Класифікації просторів і його різновиди.
3. Глобальний освітній простір (ГОП) та індивідуальний освітній простір як відкриті системи й об'єкти моделювання в сфері освіти.
4. Місце людини у загальному об'єктному просторі, глобальному освітньому просторі, соціокультурному й соціотехнологічному різновидах.
5. Освітній простір закладу освіти, району, міста, регіону в контексті продуктивної й партнерської взаємодії.

Змістовий модуль 1. Методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір»

Семінарське заняття № 2. *Освітній простір: сутність, структура й специфіка в цифровій епосі*

Семінарське заняття № 2

ПЛАН

1. Сутність і структура освітнього простору: системний аналіз, структурно-компонентний аналіз і термінологічний аналіз феномену.

Чи є зрозуміле й просте для кожного визначення «освітнього простору», що надихало б на його створення?

2. Роль культури й науки в освітньому просторі цифрової епохи.

Освітній простір, який інноваційно й реактивно швидко розвивається, набуває нових смислів і сутностей чи ...?

3. Побудова й соціодинаміка розвитку освітнього простору.

Проблеми побудови й переваги від його креативної розбудови.

Чи характерний для освітнього простору новий стиль в архітектурі? Хто є творцем нового стилю?

4. Освітній простір і його різновиди в контексті глобального освітнього простору. Назвіть спільне й відмінне, що притаманне для освітнього простору, гарантує не лише якість освіти, якість життєдіяльності людини, а насамперед розквіт країни?

5. Ієрархічність системи побудови освітнього простору в країні: сутність і специфіка (освітній простір на рівні країни, регіону, міста, району, закладу освіти). Їх взаємодія чи автономне існування? Сильні й слабкі сторони, стратегії їх подолання.

Завдання 1. (див. самостійна робота № 2).

Змістовий модуль 2. Теоретико-практичні засади моделювання освітнього простору
Семінарське заняття № 3. *Практичний дискурс бінарної системи «освітній простір – освітнє середовище» на засадах людиноцентристської партнерської взаємодії*

Семінарське заняття №3

ПЛАН

1. Освітній простір у ракурсі факторів впливу і механізмів його розвитку.
2. Комплексний механізм, іманентно притаманний освітнього простору: компонентний склад і специфіка дії. Які механізми вже діють в сфері освіти, а, які механізми потребують розробки й нагального впровадження для забезпечення безпечного середовища.
3. Яку роль відіграє комплексний механізм в інноваційній соціодинаміці освітнього простору?
4. Освітній простір закладу освіти як креативний простір продуктивної й партнерської взаємодії. Які власне взаємодії і яких гравців на освітньому полі, за суб'єктною ознакою, забезпечують результативність і продуктивність розвитку індивідуального освітнього простору дитини?
5. Види суб'єкт-суб'єктних взаємодій усіх зацікавлених у якісній освіті та рівному доступу до неї. Як забезпечити активну участь усіх зацікавлених задля користі справи, а не для формальної статистики. Що варто змінити, щоб змінився освітній простір в закладі освіти.
6. Індивідуальний освітній простір і побудова освітніх траєкторій розвитку суб'єктів – здобувачів освіти.
7. Нова українська школа – це простір креативних і розвивальних можливостей чи міф для розвіювання?
8. Вжити в початковій школі ... Як?

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти» ґрунтується на повторенні теоретичних знань, їх поглиблення, удосконалення практичних умінь і навичок, що сприяють формуванню професійного світогляду здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

Самостійна робота поділяється на 4 теми (по 5 годин кожна).

Кожна самостійна робота передбачає виконання письмового завдання.

Звіт про виконання самостійної бажано роботи під час відповідного семінарського заняття.

Матеріали, підготовлені письмово, здаються (надсилаються) викладачу на перевірку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
1.	<i>Теоретичний дискурс категоріально-понятійного апарату дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти».</i> Завдання 1. <i>Міні-розвідка з реферативного огляду джерел.</i>	5

Виконати міні-розвідку дискурс-огляду феномену простору в сфері освіти, результатом якої буде огляд наукового доробку учених із проблематики моделювання освітнього простору, багатовекторності й розвитку в цифрову епоху цього курсу.

Для цього є потреба проаналізувати словники, енциклопедичні довідники з різних галузей знань, запропоновану літературу з проблематики курсу із застосуванням теоретичних методів дослідження – термінологічний аналіз, теоретичний аналіз, контент-аналіз, дискурс-аналіз, системний аналіз, синтез, класифікація, систематизація, порівняння, узагальнення матеріалу у наукових джерелах; праксиметричних – узагальнення власного досвіду роботи, аналіз документів тощо) – уточнення сутності базових понять й методів дослідження, які є раціональними й педагогічно доцільними.

У разі потреби знайдіть додаткові джерела, які створюють уявлення про освітній простір як об'єкт пізнання, вивчення, дослідження, аналізу й співіснування в цифрову епоху.

Для визначення сутності й структури феноменів – простір, освітній простір і їх видів, виявлення специфіки в сфері освіти є потреба узгодити теоретичні методи дослідження – структурно-компонентний аналіз феноменів за визначеннями, що є у словниках, енциклопедіях, монографічних дослідженнях і статтях практиків із різних галузей наукового знання.

Оберіть не менше трьох галузей – 12 дефініцій для аналізу. Наприклад, галузі як: філософія освіти, соціологія освіти, освітологія, психологія, дидактика, освітній, інформаційний і стратегічний менеджмент, архітектура тощо.

Текст має лаконічно синтезувати зміст рекомендованої літератури, з'ясовуючи понятійно-категоріальний апарат проблематики через розкриття сутності й структури феноменів «простір», «освітній простір», їх різновиди й специфіку, що є характерними для цифрового суспільства, для сфери освіти й основні концепти, ідеї, концепції, погляди дослідників і практиків, які розкривають ці феномени. Завдання – аналіз джерел не повинен містити послідовний опис кожного і відображати інші феномени, що розкрито авторами у публікації у взаємозв'язку з досліджуваними дефініціями. Це має бути логічний виклад тексту, що системно розкриватиме сутність і специфіку освітнього простору в цифрову епоху й стратегії його розвитку для закладу освіти ХХІ століття. У разі потреби, вказуєте на терміни, з якими співвідносяться або розглядаються ці феномени. Французький філософ, основоположник соціології О. Конт стверджував, що «наука пізнає не сутності, а феномени».

Пам'ятайте, що підготовлений вами огляд, за результатами міні-розвідки, має бути синкретичним поєднанням інтерпретацій, що знаходить відображення в науковому дискурсі, ґрунтується на основі вивчення наукового й практичного доробку, аналізу різних ідей, думок, поглядів, моделей, не лише різних авторів, а й ваших особистих. Незважаючи на невеликий обсяг, текст має бути цілісним і логічним, за певною структурою (планом, який розробляєте самостійно), де є посилання і цитати, вірогідні факти, ваші власні думки й оцінки, критичний аналіз міркувань і думок авторів, переконливі аргументи.

Після аналізу текстів різних джерел, вибираєте тексти й факти, які повною мірою й об'єктивно розкривають суть феномену. Не робіть повний або частковий переказ джерел, намагайтеся зробити доступний і зрозумілий огляд літератури, аналізуючи різні думки авторів на один і той самий феномен. Важливо знайти спільне й відінне у працях авторів, які дають змогу зрозуміти й розкрити сутність досліджуваного феномена через текстову або символічну,

	концептуальну моделі. Для упорядкування власних думок й структури огляду літератури, ви можете зосередитися на проблемних запитаннях семінару або підготувати низку запитань, які вимагають аналізу й обговорення. Пам'ятайте, що підготовка запитань не є обов'язковою, а лише дає змогу вибудувати логіку ґрунтовного аналізу джерел. Пам'ятайте, що зміст тексту обмежується лише двома сторінками, які необхідно буде презентувати на семінарі як доповідь-презентацію. Підготуйте основні тези доповіді. Список використаних джерел підготувати наприкінці тексту за ДСТУ-8302-2015. Цитування – за вимогами до оформлення дисертаційних робіт. В оформленні роботи дотримуйтесь таких параметрів: відповідність правил орфографії, оптимальність змісту, логічність і послідовність викладу інформації, наступність; реалізованість компетентнісного підходу, чіткість апарату орієнтування, що повною мірою відображає і розкриває сутність досліджуваних феноменів. На занятті результати міні-розвідки мають бути у формі презентації (не менше 10 слайдів без урахування титульного), яку презентуєте з обґрунтованими коментарями на семінарі. Решта здобувачів вищої освіти під час семінару будуть виступати в якості «експертів». Стислий огляд джерел для семінарського заняття складає до 10 % від вашої остаточної оцінки з цього кредиту. Ваша робота повинна складати не більше 1600 слів (4 сторінки), шрифт –14, Times New Roman, інтервал – 1, 5; поля – 2х2х2х2 см. Абзац – 1,25. <i>Форма представлення:</i> реферативний огляд джерел феномену простору в сфері освіти, презентація й її публічний захист.	
2.	<i>Сутність, структура й специфіка феномену освітнього простору в цифровій епосі</i> Завдання до семінарського заняття № 2 «Освітній простір: сутність, структура й специфіка в цифровій епосі». Для аналізу на семінарі-дискусії запропоновано 5 запитань. Кожне запитання є комплексним і розглядається, як окреме, за результатами міні-розвідки. Деякі запитання потребують дослідження за результатами окремої наукової задачі. До кожного із запитань підготовлено ще додаткові запитання для розкриття сутнісного смислу. Напишіть новий план запитань для розгляду на семінарі з 4-5 пунктів і підготуйте стислий компедій на 1-2 сторінки для їх представлення на семінарі. У підготовці до семінарського заняття (виконання ролі спікера), формулюєте запитання. Решта запитань не залишається поза Вашою увагою. До дискусії є потреба підготувати додатково ще по 2 запитання до кожного пункту плану семінару, які опрацьовуються під час дискусії. <i>Форма представлення:</i> план запитань для семінару й ґрунтовний аналіз їх сутності у формі компедії.	5
3.	<i>Загальнонаукові підходи до моделювання освітнього простору та його специфіка в сфері освіти.</i> Завдання № 1. Проаналізувати, підготувати презентацію й реферативний огляд запитань, що наведені нижче для наукової задачі, яку Ви будете розв'язувати під час виконання дослідження.	5

	1. Модельний підхід як процес створення моделі, спрощеної копії реального об'єкта чи явища, що пізнається, досліджується чи аналізується. 2. Глобальний освітній простір (ГОП), індивідуальний освітній простір як об'єкти моделювання в сфері освіти. 3. Освітній простір регіону, закладу освіти як відкритої активної соціокультурної системи. Інформаційний простір, інформаційне середовище, кіберпростір й креативний простір: сутність, специфіка їх функціонування і розвитку в умовах розвитку багатовекторного інформаційного суспільства в країні та сфері освіти. 4. Інформаційні ресурси, Топ-100 інструментів для освіти й їх можливості для розвитку креативного, безпечного, інклюзивного середовища в закладах освіти. 5. Структурно-функційне моделювання, структурно-функціональне моделювання розвивального освітнього середовища, метод знакового функційного моделювання за методикою векторного моделювання за такими характеристиками: свобода → залежність (несвобода), активність → пасивність тощо. 6. Ефективність освітнього простору як ступінь відповідності якісних і кількісних властивостей створених середовищ, які моделюються за заданими цільовими функціями, за якими здійснено їх побудову й спроектовано інноваційний розвиток. Завдання № 2. Розробити критерії ефективності функціонування і розвитку освітнього простору й представити їх у формі факторно-критеріальної моделі оцінювання розвитку освітнього простору в закладі освіти (тип закладу освіти за вибором). Форма представлення: презентація, реферативний огляд, критерії ефективності функціонування і розвитку освітнього простору, факторно-критеріальна модель оцінювання розвитку освітнього простору в закладі освіти для наукової задачі, яку Ви будете розв'язувати під час виконання дослідження.	
4.	<i>Особливості різновидів простору й середовищ у ракурсі кінострічки «Сфера»</i> Завдання № 1. Про кінофільм одержати вичерпну інформацію можна з Вікіпедії за покликанням: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0_(%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BC, 2017) «Сфера» (англ. The Circle) – американський науково-фантастичний трилер режисера, продюсера і сценариста Джеймса Понсольдта 2017 року. Екранізація однойменного роману Дейва Еггерса. Сюжет фільму розповідає про інтернет-компанію, що об'єднує всі дані своїх користувачів у єдину систему. У головних ролях Емма Вотсон, Том Генкс, Джон Боега. Недалеке майбутнє. Мей влаштовується на роботу в глобальну інтернет-компанію «Сфера», яку очолює гуру соціальних медіа Еймон Бейлі. Засновник «Сфери» помічає талановиту співробітницю й запрошує її взяти участь в проривному експерименті, який може змінити уявлення мільярдів людей про можливості індивіда й межі особистої свободи. Незабаром Мей доведеться дізнатися про компанію-гіганта Кремнієвої долини правду, що лякає. Від вчинків і сміливості дівчини буде залежати доля її друзів, близьких і всього людства. Вперше фільм показали 26 квітня 2017 року в США на кінофестивалі «Трайбека», а в Україні у широкому кінопрокаті показ фільму розпочався 27 квітня 2017 року. Тривалість кінофільму 110 хвилин.	5

Завдання 1. Після перегляду кінострічки «Сфера» (2017 р.) (англ. *The Circle*), американського науково-фантастичного трилера, режисера, продюсера і сценариста Джеймса Понсольдта, визначаєте види простору і середовищ, їх характерні ознаки й специфіку. Заповніть таблицю за такими показниками.

Назва простору/середовища та їх дефініції	Характерні ознаки простору/середовища, особливості їх прояву в кінострічці	Можливості простору/середовища для розвитку людини	Загрози простору/середовища для життєвості людини	Сильні сторони простору/середовища	Слабкі сторони простору/середовища

Форма представлення: таблиця і коментар у формі наукової доповіді.

Завдання №2 «Розвиток ключових компетентностей і наскрізних навичок

учнів у безпечному освітньому середовищі»

Використовуючи посиланням ознайомтеся з Державним стандартом базової середньої освіти

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>

Розробіть таблицю. Заповніть, відповідаючи на 2 запитання у такий спосіб: поставити (+ або – , при цьому обравши різний колір для позначення відповідей на 1 і 2 запитання).

1. Які ключові компетентності Ви формуєте засобом предмета, який викладаєте?

2. Які ключові компетентності представлено у кінострічці «Сфера»?

У таблиці структуровано види ключових компетентностей, представлених у різних документах МОН України та ЄС.

(зразок для створення) власної таблиці під час виконання завдання.

РІЗНОМАНІТНІСТЬ				
КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ				
НУШ	Держстандарт початкової школи	Держстандарт базової середньої школи (5-9 класи)	Ключові компетентності ЄС – 2006 http://dnc.multycourse.com.ua/ua/page/1553	
Спілкування державною (і рідною, в разі відмінності) мовою	Вільне володіння державною мовою	Вільне володіння державною мовою	Спілкування рідною мовою	Грамотність
Спілкування іноземними мовами	Здатність спілкуватися рідною мовою	Здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами	Спілкування іноземними мовами	Мовна компетентність
Математична грамотність	Математична компетентність	Математична компетентність	Знання математики та загальні знання у сфері науки і техніки	Математична компетентність та компетентність в науках, технологіях та інженерії
Компетентність у природничих науках і технологіях	Компетентність у галузі природничих наук, техніки і технологій	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	Навички роботи з цифровими носіями	Цифрова компетентність
Уміння вчитися впродовж життя	Навчання протягом життя	Інноваційність	Навчання заради здобуття знань	Особиста, соціальна та навчальна компетентність
Інформаційна і цифрова компетентність		Екологічна компетентність	Соціальні та громадянські компетентності	Громадянська компетентність
Які ключові компетентності Ви формуєте засобом предмета, який Ви викладаєте? Та які з них знайшли відображення у к/ф «Сфера»?				

РІЗНОМАНІТНІСТЬ КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ				
НУШ	Держстандарт початкової школи	Держстандарт базової середньої школи (5-9 класи)	Ключові компетентності ЄС – 2006 http://dlac.multycometec.com.ua/ua/page/1553	Ключові компетентності ЄС - 2018 http://dlac.multycometec.com.ua/ua/page/1553
Інформаційна і цифрова компетентність		Екологічна компетентність	Соціальні та громадянські компетентності	Громадянська компетентність
Соціальні та громадянські компетентності	Екологічна компетентність	Інформаційно-комунікаційна компетентність	Ініціативність і підприємництво	Підприємницька компетентність
Підприємливість	Інноваційність	Навчання впродовж життя	Обізнаність та самовираження у сфері культури	Компетентність культурної збалансованості та самовираження
Загальнокультурна грамотність	Громадянські та соціальні компетентності	Громадянські та соціальні компетентності		
Екологічна грамотність і здорове життя	Культурна компетентність	Культурна компетентність		
	Підприємливість і фінансова грамотність	Підприємливість і фінансова грамотність		
Які ключові компетентності Ви формуєте засобом предмета, який Ви викладаєте? Та які з них знайшли відображення у к\ф «Сфера»?				
Завдання 3. Перелік наскрізних умінь, які визначено у Державному стандарті базової середньої освіти. Наскрізні уміння: • читати з розумінням; • висловлювати власну думку усно та письмово; • критично та системно мислити; • діяти творчо; • виявляти ініціативність; • виявляти здатність логічно обґрунтувати позицію; • конструктивно керувати емоціями; • оцінювати ризики; • ухвалювати рішення; • розв'язувати проблеми. Наскрізні вміння формуються на всіх інтегрованих курсах або предметах. Вони є спільними для всіх компетентностей. Для виконання завдання визначте, які наскрізні уміння було представлено у кінострічці «Сфера», шляхом лаконічного опису ситуацій, де є наскрізні вміння. Опишіть, за допомогою яких засобів, методів, стратегій відбувається процес їх формування у героїв фільму. Застосовуючи хронометричний метод зафіксуйте, на якій хвилині кінострічки створено відповідну ситуацію або подію.				

	Після виконання індивідуальних завдань, передбачено обговорення у групах. На семінарському занятті заплановано презентацію спікерами, які обираються заздалегідь.	
	Разом	20

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни застосовуються такі методи навчання:

за типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний;
- проблемного викладу;
- дослідницький;

відповідно до логіки пізнання:

- аналітичний;
- індуктивний;
- дедуктивний;

за основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка;

за системним підходом:

- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль;
- аналіз та самоаналіз.

за джерелами знань:

- словесні - розповідь, пояснення, лекції різних видів;
- наочні - демонстрація, ілюстрація.

за рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- метод проблемного викладання.

Методи, які використовуються під час дистанційного навчання – телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Classroom, Google Meet) та месенджерів (Telegram, Viber, Messenger).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль успішності засвоєння здобувачів вищої освіти навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань під час семінарських занять, виконання самостійної роботи, проведення і перевірка письмових контрольних завдань (тестів).

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS й національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи й терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Враховуються бали, які отримали на заняттях і під час підсумкового іспиту. При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях й активність здобувачів вищої освіти під час заняття; неприйнятним є пропуск і запізнення на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування й плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Загальна кількість балів з дисципліни – 100 балів на 1 семестр, із них 85 балів – це робота на семінарських, лекційних, практичних заняттях, 15 балів – на заліку.

Схема нарахування балів з дисципліни подано у таблиці.

Таблиця

Поточне оцінювання, самостійна робота, залік									Підсумковий контроль	Сума
M1					M2					
Л	С	С	С/р	С/р	Л	С	С/р	С/р	15	100
4	10	10	10	10	4	10	10	10		

Скорочення: Л – лекція; С – семінар; С/р – самостійна робота.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	задовільно
60-68	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Презентації до лекційних і семінарських занять з дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти».

2. Наукові статті з проблеми дослідження.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Алексеева С. Нетрадиційне навчання нового покоління дітей (покоління діджиталізації). Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта - 2021: інновації в освіті в контексті Альманах науки 20 європеїзації та глобалізації: матеріали V міжнародної наук.-практ. конференції. Тернопіль: Крок, 2021. С.196-199. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727591>
2. Глобальні виклики і пріоритети освіти XXI століття. *Освіта на основі життєвих навичок*. URL: <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/50#3>
3. Довгий, С., Топузов, О., Гальченко, М., Матусевич, Т., & Ревін, Ф. (2022). Наукомістка освіта як передумова формування конкурентоздатної економіки України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(42), 474–483. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.42.2022.3683> (Web of Science)
4. Дробін, Андрій. "Освітнє середовище «природничих наук»: теоретичний аспект". *Scientific papers of Berdiansk State Pedagogical University Series Pedagogical sciences* 2, № 2 (2020): 50–59. <http://dx.doi.org/10.31494/2412-9208-2020-1-2-50-59>.
5. Заболотна, О. (2018). Нова українська школа: очікування і реалії. У С. Щудлю, О. Заболотна, О. Ковальчук (Ред.), Імплементация європейських стандартів в українські освітні дослідження: Збірник матеріалів II Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (с. 49–51). ТзОВ «ТрекЛТД».
6. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Калініна Л.М. Інформатизація освіти і зародження нового освітнього середовища як основи нової Української школи. Комп'ютер у школі та сім'ї, 2017. № 4. С. 13-17.
8. Калініна, Л. М. Управління новою українською школою. Порівняльна характеристика концептуальних змін. Директор школи. 2017. № 1-2. С. 19. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/706820/>
9. Калініна Л. Управління загальноосвітніми навчальними закладами як активними системами: моделі та механізми: монографія. Л. Калініна, В. Мелешко, І Осадчий, Л. Парашенко, М. Топузов. За наук. ред. Л. Калініної. К.: Педагогічна думка, 2018. 224 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713156/>
10. Калініна, Л.М. (2019) *Сучасна школа в контексті розвитку Smart-суспільства* Ін: Прикладні наукові розробки та теоретичні дослідження XXI століття: зб. наук. праць «ΛΟΓΟΣ» з матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 15 квітня, 2019 р. ГО «Європейська наукова платформа», м. Вінниця, Україна, стор. 77-81. ISBN 978-617-7171-80-4 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/716001/>
11. Калініна, Л.М. Проект інноваційної школи: стратегічне планування, управління інноваціями: посібник / Л.М. Калініна, Т.Д. Капустеринська. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 96 с.
12. Калініна, Л.М., Лісова, Н.І., Загородня, Алла Анатоліївна, Біницька, Олена Петрівна. (2023) *Концептуальна модель сучасного багатовекторного людиноцентристського розвитку закладу освіти як складно організованої системи* VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku, с. Ružomberok, Slovakia, стор. 171-202. ISBN 978 – 80 – 561 – 1009 – 6. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/734512/>
13. Калініна Л. М. Освітній менеджмент в умовах змін: [навч. посіб.] /Л. Калініна, Л. Карамушка, Т. Сорочан, Р. Шиян та ін. / [За заг. ред. В. Олійника, Н. Протасової та ін.]. – Луганськ: СПД Резніков В.С., 2011. – 308 с.
14. Калініна, Л.М. and Остапенко, А. Ф. (2019) *Розвиток освітньо-інформаційного середовища навчально-виховного комплексу (колегіуму) засобами мережеских технологій та дистанційної освіти* Український педагогічний журнал, 2. стор. 148-154. ISSN 2411-1317 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718085/>

15. Карпова, Л. Г. "Інформаційно-освітнє середовище як засіб розвитку обдарованої дитини". *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*, № 51 (2018): 88–102. <http://dx.doi.org/10.34142/2312-1548.2018.51.07>.
16. Кремень, В. Г. (2021). Партнерський форум «Освіта України 2021: стратегічні цілі та пріоритетні напрями»: Доповідь президента НАПН України, 9 лютого 2021 р., м. Київ, Україна. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 3(1), 1-5. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-3-1>
17. Кремень В.Г., Биков В.Ю. Категорії «простір» і «середовище: особливості модельного подання та освітнього застосування / В.Г.Кремень, В.Ю. Биков // *Теорія і практика управління соціальними системами*. –2013.– № 2.– С. 3-16.
18. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму – шлях змін і розвитку / В. Г. Кремень // *Директор шк., ліцею, гімназії*. 2011. № 4. С. 33–34.
19. Керівні принципи ООН з питань бізнесу і прав людини. URL: <https://ombudsman.gov.ua/ua/page/sehl/profile-law/ker%D1%96vn%D1%96-princzipioon-z-pitan-b%D1%96znesu-%D1%96-prav-lyudini/publication-guidingprinciples-on-business-and-human-rights.html>. 95
20. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
21. Любич А. М., Водорезова С. Р. Вплив цифрового середовища на права людини: правовий аспект / А. М. Любич, С. Р. Водорезова // *Актуальні проблеми господарської діяльності в умовах розбудови економіки Індустрії 4.0*, 21 травня 2021 року. – Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. С. 91-95. URI: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/17626>
22. Місяк, Ю. В. "Теоретичні аспекти проектування безпечного освітнього середовища закладів освіти". У *PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY IN THE MODERN WORLD: THE ART OF TEACHING AND LEARNING*. Baltija Publishing, 2021. <http://dx.doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-55>.
23. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти: стан, проблеми, перспективи. Науково-аналітична доповідь / В.Ю. Биков, О.І. Ляшенко, С.Г. Литвинова, В.І. Луговий, Ю.І. Мальований, О.П. Пінчук, О.М. Топузов; за заг. ред. В.Г. Кременя. Київ: 2022. 96 с.
24. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заступник голови), О. М. Топузов (заступник голови), С. О. Сисоєва, О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, І. Ю. Регейло (секретар) за заг. ред. В.Г. Кременя, Київ : Нац. акад. пед. наук України, 2021. 384 с. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua> URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/1/nac%20dopovid%202021%20color%201%20%281%29.pdf>
25. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Простір освітніх можливостей» (2016). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
26. Національний освітньо-науковий глосарій / НАПН України ; [уклад.: Луговий Володимир Іларіонович (голова робоч. групи), Топузов Олег Михайлович (заст. голови робоч. групи), Вашуленко Ольга Петрівна (секр. робоч. групи) та ін. ; редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. М. Топузов (заст. голови) та ін.]. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2018. 271 с.
27. Нова парадигма освіти у глобальному світі. URL : <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/50#3>
28. Топузов М.О. Проектування інформаційно-освітнього середовища навчальних закладів у сучасному суспільстві. *Український педагогічний журнал*. №1, 2017. С.26-36.
29. Топузов, М. (2018, травень). Інформаційно освітнє середовище навчальних закладів: Проектування відповідно до вимог сучасного суспільства. *Директор школи*, 9-10 (825-826), 17- 25.
30. Топузов О.М. Експеримент у педагогічній науці і практиці: педагогічні інновації в системі загальної середньої освіти. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2014. №1–4. С. 135–140.
31. Топузов, О. М. Педагогічна прогностика: теоретико-методична основа прогнозування розвитку педагогічних наук і педагогічної практики. *Рідна школа*. 2014. № 7. С. 32–38.

32. Топузов, О. М. Забезпечення якості загальної середньої освіти: на шляху до європейських стандартів. *Український педагогічний журнал* 2015. № 1. С. 16–27.
33. Топузов, О. (2021). Освітнє партнерство в системі загальної середньої освіти: теорія і методологія: монографія. Київ: Педагогічна думка. <https://doi.org/10.32405/978-966-603-2-2021-160>.
34. Топузов О. М., Засекіна Т. М. Науково-методичний супровід нової української школи. Вісник Національної академії педагогічних наук України. Том 3 №2 (2021) DOI: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-2-17-13>
URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/200>
35. Скрипник, Л. М. *Інформаційно-комунікаційне освітнє середовище, як необхідна складова модернізації освіти*. Cognum Publishing House, 2020. <http://dx.doi.org/10.31812/123456789/4527>.
36. Трифонова, О.М. (2021). Особливості створення освітнього середовища на засадах самоорганізації й інтеграції природничих наук, цифрової трансформації та комп'ютерних технологій. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота», 1 (48), 410-413. DOI: 10.24144/2524-0609.2021.48.410-413
37. Паращенко, Л. Управління загальною середньою освітою на засадах м'якої системної методології П.Чекланда. Вчені записки Університету «КРОК», 3 (51), 2019. С. 134-142. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2018-51-134-142>.
38. Пахомова, Олена Володимирівна, та Ольга Володимирівна Бондаренко. *Поняття «віртуальне інформаційно-освітнє середовище» у сучасній вітчизняній та зарубіжній літературі*. Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2019. <http://dx.doi.org/10.31812/123456789/3831>.
39. ПостМетодика «Освіта як простір взаємодії учителя та учня. 2010. № 2 (93).
40. Уряд затвердив Державний стандарт базової середньої освіти: реформа «Нова Українська школа» продовжиться у 5-9 класах URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/uryad-zatverdiv-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti-reforma-nova-ukrayinska-shkola-prodovzhitsya-u-5-9-klasah>
41. Цимбалару А. URL: www.rusnauka.com/.../23997.doc ..., 2009
42. Цимбалару А. Д. Моделювання інноваційного освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу: наукові підходи. URL: <http://www.ime.edu.ua/net/em4/content/07cadast.html>
43. Цимбалару А. Освітній простір: сутність, структура і механізми створення. Український педагогічний журнал, 2016. №1. С.41-50. URL: : <http://lib.iitta.gov.ua/715281/1/>
44. Bakhmat, Nataliia, та Liudmyla Sydoruk. "Формування сучасних уявлень про адаптивне освітнє середовище закладу вищої освіти". *Освітній простір України*, № 15 (15 квітня 2019): 17–25. <http://dx.doi.org/10.15330/esu.15.17-25>.
45. Gordiichuk, S. V., Kalinina, Liudmyla, Snikhovska, Irena, Makhnovska, Iryna, Kovalenko, V. , Soloviova, Larysa (2022) *Освітнє середовище медичного ВНЗ як чинник професійної підготовки майбутніх медичних сестер* NeuroQuantology, 5 (20). стор. 3470-3478. ISSN 1303-5150
DOI Number: 10.14704/nq.2022.20.5.NQ22646
46. Kalinina, L., Noskova, M. Curriculum for the course «Using google services in teachers' work» for full-time and distance learning. In: *Electronic Journal». The Theory and Methods of Educational Management*", Vol. 11. (2013). <https://lib.iitta.gov.ua/2031/1/256.pdf>
47. Kremen, V. H. (Ed.). (2017). National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine. Pedahohichna dumka. <https://lib.iitta.gov.ua/706242/>
48. Lokshyna, O., & Topuzov, O. (2021). COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and opinions of educators. *Perspectives in Education*, 39(1), 207-230. <https://doi.org/10.18820/2519593X/pie.v39.i1.13>
49. Malykhin O., Aristova N., & Kalinina L. (2022). Schoolteachers-Parents Interactions Amid Distance and Blended Learning: Two-Year Experience of Overcoming Negative Influences of COvid-19. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*, 1, 454–464. <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6858>

50. Malykhin, O., Aristova, N., Kalinina, L. & Opaliuk, T. (2021). Developing Soft Skills among Potential Employees: A Theoretical Review on Best International Practices. *Postmodern Openings*, 12(2), 210-232. <https://doi.org/10.18662/po/12.2/304>
51. Parashchenko Liudmyla Problems of state regulation of ensuring academic integrity in the field of general secondary education. International Conference on Academic integrity in public administration and educational institutions (APAEI). Kyiv-Tallin, March 26, 2020, pp. 71-73.
52. Filipovych, Viktoriia Mykolaivna. "Особливості формування та функціонування освітніх середовищ в контексті їх ролі у формуванні інтелектуальних здібностей". *SOCIAL WORK ISSUES: PHILOSOPHY, PSYCHOLOGY, SOCIOLOGY*, № 1(13) (2019): 71–78. [http://dx.doi.org/10.25140/2412-1185-2019-1\(13\)-71-78](http://dx.doi.org/10.25140/2412-1185-2019-1(13)-71-78).
53. Topuzov O. Educational partnership in the system of general secondary education: concept and content. Український педагогічний журнал. 2020. № 3. С. 5–13. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-3-5-13>
54. Topuzov Oleh M., Saukh Petro Yu., Saukh Irina V., Ogrodzka-Mazur Ewa. (2022). A Humane Paradigm as the Conceptual Core of Education in the Age of Information Society. *The New Educational Review*. Vol. 68 (2022), s. 60–69, doi 10.15804/tner.22.68.2.04 (SCOPUS)

Додаткова

1. Добрянський І., Гора О., Зимомря М. Роль освітнього середовища у формуванні національної ідентичності. *Молодь і ринок*. 2012. № 6 (89). С. 7–10.
2. Жукова А. Г. Модель побудови освітнього середовища / А. Г. Жукова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2006. – № 11. – С. 20–22.
3. Жукова А. Г. Сучасні підходи до моделювання інноваційного розвитку освітнього середовища навчального закладу як педагогічної проблеми / С. В. Мартиненко, А. Г. Жукова // Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. / Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, Ін-т проблем вих. НАПН України / редкол.: В. О. Огнев'юк, І. Д. Бех, Л. Л. Хоружа [та ін.]. – К., 2012. – №18. – С. 68–73.
4. Жукова А. Г. Умови функціонування та розвитку інноваційного освітнього середовища гімназії / А. Г. Жукова // Директор шк. – 2013. – № 2 – С. 4–13.
5. Філософія освіти: підручник /В.Г. Кремень, С.М. Пазинич, О.С. Пономарьов. Вид. 2-ге, доповн. І переробл. Харків: НТУ «ХПІ», 2008. 524 с.
6. Калініна Л. М. Генезис інформаційного менеджменту як галузі наукового знання. *Стратегічні пріоритети*. 2009. №4 (13). С. 71–76.
7. Калініна Л. М. Google-сервіси для вчителя Перші кроки новачка : навч. посіб. / Л. М. Калініна, М. В. Носкова. – Львів, ЗУКЦ, 2013. – 182 с.
8. Керницький О. М. Освітнє середовище вищого навчального закладу як педагогічний феномен. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти* : зб. наук. пр. Харків : Українська інженерно-педагогічна академія, 2013. С. 43–50.
9. Словак, Катерина Іванівна, Сергій Олексійович Семеріков та Юрій Васильович Триус. *Мобільні математичні середовища: сучасний стан та перспективи розвитку*. НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. <http://dx.doi.org/10.31812/0564/962>.
10. Ярошинська О. Витоки дослідження середовища як педагогічного феномену. *Історико-педагогічний альманах*. 2014. № 1. С. 37–41.
11. Ane Hart compiled the Top 100 Tools for Learning 2015 from the votes of over 2,000 learning professionals (from education and enterprises) worldwide. The list was published on 21 September 2015. Режим доступу: <http://c4lpt.co.uk/top100tools/>
12. Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet. A Report to the Club of Rome by Ernst von Weizsäcker and Anders Wijkman, co-authors in cooperation with 34 more Members of the Club of Rome prepared for the Club of Rome's 50th Anniversary in 2018.

Періодична література

1. Український педагогічний журнал.
2. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи.
3. Освітологія.
4. Проблеми сучасного підручника.
5. Педагогіка і психологія.
6. Педагогічна газета.
7. Постмодерністські відкриття. p-ISSN: 2068-0236 | e-ISSN: 2069-9387 | DOI: 10.18662/po
<https://lumenpublishing.com/journals/>
8. Вісники Львівської політехніки. URL: <https://science.lpnu.ua/uk/visnyky>

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Добірка наукової літератури з теми "Освітнє середовище". URL: <https://www.grafiati.com/uk/literature-selections/%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%94-%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%B5/>
4. Електронна бібліотека НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/>
5. Інститут педагогіки НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/ins=5Fpeg/>
6. Інститут цифровізації освіти НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/inf=5Ftech=5Flear=5Ftool/>
7. Єдине освітнє інформаційне вікно України. URL: <http://www.osvita.com>
8. Інформаційний портал «Знання». URL: <http://znannya.info>
9. Каталог корисних цифрових посилань з теми «Безпечне цифрове середовище». URL: <https://9.school.sumy.ua/informaciyna-bezpeka-ditey/>
10. Наукові журнали. URL: <https://science.lpnu.ua/uk/naukovi-zhurnaly>
11. Національна бібліотека України імені В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
12. Освіта України. URL: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
13. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 5 жовтня 2017 року № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>
14. Практичні гайди за темою «Онлайн-безпека під час війни». URL: https://www.instagram.com/p/CoZUwRit0Qu/?next=https%3A%2F%2Fwww.instagram.com%2Fp%2FCBh9kk157p%2F%2F18124458640100089%2F%3F_coig_login%3D1
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
16. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України № 119/2021 від 24.03.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text>.
17. Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com>
18. Scopus. URL: <https://www.scopus.com>
19. Web of Science URL: <https://clarivate.com/cis/solutions/web-of-science/>
20. ORCID URL: <https://orcid.org/>
21. ResearchGate URL: <https://www.researchgate.net/>

УДК 378.07:373. 316,33+37.01/.06:005.5 (0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 9 від «29» серпня 2024 р.).

Калініна Л. М. Моделювання освітнього простору в закладі освіти. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) / Калініна Л. М. [Електронне видання]. – Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2024. – 25 с.

Рецензенти:

Паращенко Людмила Іванівна, докторка наук з державного управління, професор, директорка Київського ліцею бізнесу.

Лісова Наталія Іванівна, докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України.

Робоча програма навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти» призначена для підготовки здобувачів освіти третього (освітньо-наукового рівня) вищої освіти та розроблена на засадах компетентнісних і партнерських засадах людиноцентризму відповідно до державної політики в сфері освіти. Вона містить перелік загальних і фахових компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач ступеня доктора філософії з освітніх, педагогічних наук програмні результати навчання, які мають бути досягнуті під час вивчення дисципліни. Програма базована на європейській стратегії розвитку освіти навчання впродовж життя. Структурно утворена з 2 змістових модулів, обсяг якої становить 1 кредит ЄКТС. Об'єктом вивчення є освітній простір в сфері освіти та моделювання його інноваційного розвитку.

Теоретичний зміст предметної області включає методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір» в ракурсі відносності часу; специфіку освітнього простору у бінарній системі з середовищем у сфері освіти, різновиди простору та наукові основи їх класифікації; особливості безпечного освітнього середовища та умови його створення в закладах освіти; інклюзивне освітнє середовище для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей; загальнонаукові підходи до моделювання простору в сфері освіти та його інтеграції в міжнародний освітній та науковий простори на засадах інтеграції здобутків різних галузей науки, критерії оцінювання ефективності функціонування та інноваційного розвитку освітнього простору та середовища; роль людини у загальному об'єктному, глобальному освітньому, соціокультурному та соціотехнологічному видах просторів як відкритих системах.

The program of the discipline “Modeling of Educational Space in School” is intended for training applicants for Education of the Third (Educational and Scientific Level) Higher Education and is developed on the basis of competence and partnership principles of humancentrism in accordance with the state policy in the field of Education. It contains a list of general and professional competencies that an applicant for the degree of Doctor of Philosophy in Educational and Pedagogical Sciences should master program learning results that should be achieved during the study of the discipline. The program is based on the European Strategy for the Development of Lifelong Learning Education. It is structurally formed from 2 content modules, the volume of which is 1 ECTS Credit. The object of study is the Educational Space in the field of education and modeling of its innovative development.

The theoretical content of the subject area includes the methodological and philosophical foundations of the general scientific phenomenon “Educational Space” from the perspective of the

relativity of time; the specifics of educational space in a binary system with an environment in the field of Education, varieties of space and scientific bases of their classification; features of a safe Educational Environment and conditions for its creation in Educational Institutions; an inclusive Educational Environment for joint training, upbringing and development of educational applicants, taking into account their needs and capabilities; general scientific approaches to modeling the space in the field of education and its integration into the international educational and scientific spaces based on the integration of achievements of various branches of science, criteria for evaluating the effectiveness of functioning and innovative development of the educational space and environment; the role of man in the general object, global educational, socio-cultural and sociotechnological types of spaces as open systems.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2024 рік

© Калініна Людмила Миколаївна, 2024 рік